

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

Дипломна робота
магістра

з теми: **«ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ
НАСКРІЗНОГО ВМІННЯ ВИСЛОВЛЮВАТИ ВЛАСНУ ДУМКУ
НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ»**

Виконала: здобувачка другого
(магістерського) рівня вищої освіти
PO1-M22 групи
спеціальності 013 Початкова освіта
Трач Валерія Миколаївна

Керівник:
Третяк Наталія Володимирівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методик
початкової освіти

Рецензент:
Демчик Катерина Іванівна,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри теорії та
методик дошкільної освіти

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ НАСКРІЗНОГО ВМІННЯ ВИСЛОВЛЮВАТИ ВЛАСНУ ДУМКУ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	7
1.1 Наскрізне вміння висловлювати власну думку: сутність поняття.....	7
1.2 Реалізація наскрізного вміння висловлювати власну думку в контексті мовно-літературної освіти здобувачів початкової освіти.....	13
1.3 Формування наскрізного вміння висловлювати власну думку за допомогою методичного апарату підручника з української мови.....	17
РОЗДІЛ 2. ФОРМУВАННЯ НАСКРІЗНОГО ВМІННЯ ВИСЛОВЛЮВАТИ ВЛАСНУ ДУМКУ ЗАСОБАМИ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	24
2.1 Ігрові технології як засіб організації освітнього процесу в початковій школі.....	24
2.2 Система вправ для формування наскрізного вміння висловлювати власну думку засобами ігрових технологій на уроках української мови.....	32
2.3 Організація, зміст і перевірка ефективності експериментального дослідження.....	41
ВИСНОВКИ.....	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	62
ДОДАТКИ.....	70

ВСТУП

Основна мета початкового етапу сучасної шкільної освіти полягає у формуванні основ для розвитку і самореалізації молодшого школяра. Її реалізація значною мірою залежить від рівня комунікативно-мовленнєвого розвитку особистості, бо саме від рівня сформованості цих умінь і навичок залежить, як вона сприйматиме нові знання й оволодіватиме новими вміннями.

В умовах сьогодення вміння висловлювати власну думку є одним із основних чинників сформованості особистості. Це пов'язано з розвитком інформаційно-комунікативної сфери суспільства, зміною поглядів та реформуванням освітньої системи.

У Концепції Нової української школи вміння висловлювати власну думку визначене як наскрізне для усіх ключових компетентностей, що означає, що воно є міжпредметним, тому формується у процесі вивчення всіх навчальних предметів початкової школи. Розвивати та формувати наскрізне вміння учнів можливо, створюючи на кожному уроці умови для комунікації та ситуації, які потребують висловлення власної думки. На нашу думку, уроки української мови надають великі можливості для формування в учнів найважливіших правил усного та писемного висловлення власних думок.

Питання розвитку наскрізного вміння висловлювати власну думку в учнів початкових класів на уроках української мови розглядали у своїх працях О. Азаровська, М. Вашуленко, О. Вашуленко, О. Горошкіна, Ж. Крайнова, О. Павлик, К. Пономарьова, О. Савченко й інші науковці. Хоча в науковій літературі є дослідження окресленої проблеми, результати моніторингу наскрізних умінь учнів початкової школи засвідчили про невисокий рівень умінь молодших школярів висловлювати власну думку, особливо в письмовій формі. Переважна більшість груп учнів продемонструвала здатність формулювати висловлювання, проте для повного розуміння учні були змушені перепитувати та уточнювати думку; різниця в

результатах груп учнів закладів освіти, розташованих у різних типах місцевості, неістотна, проте незначну перевагу виявлено в учнів з великих міст, незначне відставання – в учнів малих міст та сіл; найбільш високі показники щодо уміння формулювати думки усно та письмово виявлено у груп учнів пілотних шкіл, водночас різниця з групами учнів непілотних шкіл є несуттєвою [24, с. 31; 58, с.16].

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що окреслені причини актуалізують пошук сучасних інструментів для розвитку у здобувачів початкової освіти наскрізного вміння висловлювати власну думку. Ми вважаємо, що саме ігрові технології демонструють ефективність подолання труднощів сьогочасної освіти, сприяють підвищенню рівня сприймання здобувачами освіти навчального матеріалу та вдосконалюють навчальну діяльність.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити методику застосування ігрових технологій для формування в учнів початкових класів наскрізного вміння висловлювати власну думку.

Для досягнення поставленої мети потрібно вирішити низку **завдань**:

1) на основі аналізу наукової літератури визначити сутність понять «вміння», «наскрізне вміння висловлювати власну думку», «ігрові технології»;

2) дослідити теоретико-методичні аспекти формування наскрізного вміння висловлювати власну думку на уроках української мови в початковій школі;

3) розглянути дидактичні умови формування наскрізного вміння висловлювати власну думку засобами ігрових технологій на уроках української мови;

4) провести дослідно-експериментальну роботу з розвитку уміння висловлювати свою думку в учнів 2 класу під час навчання української мови.

Об'єкт дослідження – процес формування наскрізного вміння висловлювати власну думку на уроках української мови; **предмет**

дослідження – система роботи з формування наскрізного вміння висловлювати власну думку засобами ігрових технологій на уроках української мови в 2 класі.

Гіпотеза дослідження: формування наскрізного вміння висловлювати власну думку буде ефективним за таких умов: 1) поетапності роботи над формуванням наскрізного вміння висловлювати власну думку; 2) впровадження спеціальних вправ та завдань для формування наскрізного вміння висловлювати власну думку на уроках української мови; 3) систематичного застосування ігрових технологій.

Методи наукового дослідження: теоретичні (огляд нормативних освітніх документів, аналіз наукової літератури, моделювання, систематизація теоретико-практичного матеріалу); педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний, контрольний); емпіричні (вивчення педагогічного досвіду, спостереження, бесіди, тестування), метод статистичної обробки даних.

Експериментальна база дослідження: Вашковецький ліцей Дністровського району Чернівецької області.

Наукова новизна роботи полягає в розробці системи роботи з формування в молодших школярів наскрізного вміння висловлювати власну думку засобами ігрових технологій на уроках української мови.

Практичне значення дипломної роботи: результати дослідження можуть бути використані вчителями початкових класів для проведення уроків української мови.

Апробація роботи. Результати дослідження апробовано під час участі в міжнародних, всеукраїнських і регіональних науково-практичних конференціях, у студентських конференціях. Також обговорено на заняттях наукової проблемної групи «Актуальні проблеми методики викладання української та іноземної мови в початкових класах», на засіданнях кафедри теорії та методик початкової освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (2022-2023, 2023-2024 н.р.).

Публікації: Трач В. Формування наскрізного вміння висловлювати власну думку на уроках української мови в початковій школі // Збірник наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка ; педагогічний факультет ; [відпов. секр. Н.В. Бахмат]. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2023. Вип. XIX. С. 413-416 [72].

Структура та зміст роботи. Наукова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Обсяг роботи – 71 сторінка.

Зміст роботи. У вступі обґрунтовано актуальність теми дипломної роботи, визначено її мету, завдання, об'єкт та предмет, методи наукового дослідження, гіпотезу, новизну, практичне значення отриманих результатів.

У першому розділі «Теоретико-методичні основи формування наскрізного вміння висловлювати власну думку на уроках української мови в початковій школі» розкрито сутність наскрізного вміння висловлювати власну думку, здійснено аналіз нормативних освітніх документів і шкільних підручників із української мови щодо формування у здобувачів початкової освіти наскрізного вміння висловлювати власну думку, схарактеризовано особливості реалізації наскрізного вміння висловлювати власну думку в контексті мовно-літературної освіти молодших школярів.

У другому розділі «Формування наскрізного вміння висловлювати власну думку засобами ігрових технологій на уроках української мови в початковій школі» описано особливості використання ігрових технологій на уроках української мови в початковій школі для формування наскрізного вміння висловлювати власну думку, розроблено систему роботи з розвитку аналізованого наскрізного вміння засобами ігрових технологій, обґрунтовано результати експериментального дослідження.

У висновках описано підсумки здійсненого наукового дослідження.

ВИСНОВКИ

Опрацювання наукових праць дослідників дає підстави визначити сутність основних понять дослідження. Наскрізне вміння – це спеціально організований набір взаємозалежних умінь, який учень / учениця набуває під час освітнього процесу.

Серед наскрізних умінь, які є спільними для всіх ключових компетентностей, визначених Державним стандартом початкової освіти, вміння висловлювати власну думку є одним із основних чинників сформованості особистості, її критичного мислення.

З'ясовано, що великий потенціал для формування наскрізного вміння висловлювати власну думку мають уроки української мови, основною метою яких є формування комунікативної компетентності здобувача початкової освіти.

В аспекті досліджуваної проблеми нами було здійснено аналіз державних освітніх документів (Державного стандарту початкової освіти, Типових освітніх програм для початкової школи), підручників з української мови, що свідчить про необхідність формування наскрізного вміння висловлювати власну думку в учнів як важливої проблеми сучасного освітнього процесу. Зауважимо, що в підручниках реалізуються програмні вимоги, але орієнтація на систематичну роботу з формування наскрізного вміння висловлювати власну думку прослідковується лише у декількох комплектах підручників.

На нашу думку, формування в молодших школярів наскрізного вміння висловлювати власну думку на уроках української мови буде ефективним із використанням ігрових технологій. Відтак визначено дидактичні умови успішного формування наскрізного вміння висловлювати власну думку засобами ігрових технологій: поетапне формування наскрізного вміння висловлювати власну думку; організація різноманітних форм роботи,

навчальних завдань та вправ; готовність учителя впроваджувати ігрові технології в освітній процес; систематичне застосування засобу гейміфікації.

Для перевірки вірогідності гіпотези дослідження було проведено дослідно-експериментальну роботу на базі 2-х класів Вашковецького ліцею Дністровського району Чернівецької області.

На констатувальному етапі педагогічного експерименту для перевірки рівня сформованості базових компонентів наскрізного вміння висловлювати власну думку у другокласників була застосована анкета та відповідний діагностичний інструментарій. Первинна діагностика виявила, що переважна більшість учнів володіють середнім рівнем вміння висловлювати власні думки.

Метою формувального експерименту була розробка і впровадження системи роботи з формування наскрізного вміння висловлювати власну думку в учнів на уроках української мови засобами ігрових технологій. Розробленою нами методичною системою роботи передбачено процес формування наскрізного вміння учнів за такими етапами: особистісно-мотиваційним, діяльнісно-практичним, підсумковим. Особистісно-мотиваційний етап був визначений як підготовчий задля забезпечення учнів основними знаннями, необхідними для ознайомлення та роботи із ігровими технологіями.

Результати контрольного етапу експерименту продемонстрували, що систему роботи з формування в учнів 2-х класів наскрізного вміння висловлювати власну думку на уроках української мови засобами ігрових технологій можна вважати ефективною, оскільки в 2-Б класі, який було визначено як експериментальний, покращилися результати порівняно з контрольним класом.

Тому розроблену та апробовану нами систему роботи можна вважати ефективною для застосування в освітньому процесі. Отже, мета нашої дипломної роботи досягнута, завдання виконано. Отримані результати проведеного дослідження підтверджують вірогідність висунутої гіпотези.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамович О. Дидактичні ігри на уроках української мови в початковій школі // Шлях освіти. 2017. №1. С. 46-51.
2. Барановська О. Формування наскрізних умінь третьокласників за допомогою методичного апарату підручника. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/726217/1/%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B0%20%D0%91%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%8B-1-15.pdf> (дата звернення: 12.03.2023).
3. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник / ред. Є. А. Карпіловська, Л. М. Полюга. Київ : Академія, 2004. 344 с.
4. Большакова І. О., Пристінська М. С. Українська мова та читання : підручник для 2 кл.: у 2 ч. Ч. 1. Харків : Видавництво «Ранок», 2020. 112 с.
5. Большакова І. О., Пристінська М. С. Українська мова та читання : підручник для 2 кл.: у 2 ч. Ч. 2. Харків : Видавництво «Ранок», 2020. 112 с.
6. Буяк Р. Р. Навчаємо граючи // Початкове навчання та виховання. 2016. № 25. С. 26-28.
7. Варзацька Л. О., Трохименко Т. О. Українська мова та читання : підручник для 2 кл. у 2 ч. Ч. 1. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2019. 160 с.
8. Варзацька Л. О., Трохименко Т. О. Українська мова та читання : підручник для 2 кл. у 2 ч. Ч. 2. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2019. 160 с.
9. Вашуленко М. С., Васильківська Н. А., Дубовик С. Г. Українська мова та читання : підручник для 2 кл.: у 2 ч. Ч. 1. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2020. 160 с.

10. Вашуленко М. С., Васильківська Н. А., Дубовик С. Г. Українська мова та читання : підручник для 2 кл.: у 2 ч. Ч. 2. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2020. 160 с.

11. Вашуленко М. С. Методика навчання української мови в початковій школі : навчально методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Літера ЛТД, 2011. 313 с.

12. Вашуленко М. С. Нова українська школа : методика навчання інтегрованого курсу «Українська мова» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2019. 192 с.

13. Винничук Н. Роль дидактичних ігор у формуванні творчих здібностей учнів на уроках української мови // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2014. № 5. С. 12-15.

14. Висіцька А. Е., Панченко Т. Л. Ігрові технології як засіб організації освітнього процесу у початковій школі // Соціально-освітні доміанти професійної підготовки сучасного компетентного фахівця: зб. матеріалів II-ї Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Біла Церква, 18 травня 2023 р. / за заг. ред. В. С. Кулішова, І. В. Кучерак, Ю. С. Герасименко, А. М. Лукіяничук. Біла Церква : БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2023. С. 71-74.

15. Возняк-Запур М. Механізми гейміфікації у дистанційному навчанні. Краків : Ofi сына Wydawnicza AFM, 2018. 59 с.

16. Гавриленко Т. Методика застосування дидактичних ігор на уроках української мови в початковій школі // Педагогічні та психологічні науки: теорія, методика, практика. 2018. №1. С. 13-16.

17. Галаєвська Л. В. Функції ситуативних вправ у підручнику української мови. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/709910/1/%D0%9F%D0%A1%D0%9F%20%D0%93%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D1%94%D0%B2%D1%8C%D0%BA%D0%B0%201.pdf> (дата звернення: 02.03.2023).

18. Галина І. Українська мова та читання : підручник для 2 кл. у 2 ч. Ч. 1. Харків : 2019. 96 с.
19. Галина І. Українська мова та читання : підручник для 2 кл. у 2 ч. Ч. 2. Харків : 2019. 96 с.
20. Гордієнко О. А., Іщук О. Р. Використання елементів креативного навчання у практичній роботі вчителя початкових класів на уроках української мови // Пріоритети розвитку початкової освіти в контексті становлення Нової української школи : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (24 березня 2021 року) / за заг. ред. Т. І. Шанкова. Житомир : ФОП «Н. М. Левковець», 2021. С. 19-23.
21. Грибань А. А. Дидактична гра як засіб розумового розвитку пізнавальної активності учнів на уроках української мови в початковій школі в умовах НУШ. URL: <file:///C:/Users/asus/Downloads/10.pdf> (дата звернення: 10.09.2023).
22. Грибань А. А. Особливості використання дидактичних ігор як засобу розвитку пізнавальної активності учнів на уроках української мови в початковій школі в умовах НУШ. URL: <file:///C:/Users/asus/Downloads/13.pdf> (дата звернення: 10.09.2023).
23. Грибіниченко Л. М., Голіченко Т. О. Психологія мовлення і психолінгвістика. Київ : Кондор, 2011. 352 с.
24. Гриневич Л. М., Ліннік О. О., Старагіна І. П. Формування наскрізних умінь у молодших школярів в умовах реформи «Нова українська школа» // Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2022. № 2 (85). С. 28-34.
25. Гриценко С. В. Використання ігрової діяльності у навчальному процесі // Початкове навчання та виховання. 2016. № 34. С. 12-19.
26. Державний стандарт початкової освіти // Учитель початкової школи. 2018. № 4 (вкладка). С. 1-16.

27. Дзятківська Г. Ігрові технології навчання в початковій школі: особливості використання. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/13013/1/9Dzyatkivska.pdf> (дата звернення: 07.01.2023).
28. Захарійчук М. Українська мова та читання : підручник для 2 кл. у 2 ч. Ч.1. Київ : Грамота, 2019. 112 с.
29. Інтелектуальні ігри на уроках української мови та літератури. Випуск 2 / уклад. О. О. Маленко. Харків : Вид. група «Основа», 2009. 170 с.
30. Інтерактивні методи навчання на уроках української мови. URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/01002ord-11b0.doc.html> (дата звернення: 05.06.2023).
31. Іщенко О. Л., Логачевська С. П. Українська мова та читання : підручник для 2 кл. у 2 ч. Ч. 1. Київ : Грамота, 2019. 96 с.
32. Іщенко О. Л., Логачевська С. П. Українська мова та читання : підручник для 2 кл. у 2 ч. Ч. 2. Київ : Грамота, 2019. 112 с.
33. Косенко О. Розвиток мовленнєвої діяльності молодших школярів засобами дидактичних ігор // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки. 2019. С. 74-77.
34. Лозовицька О. Д. Дидактичні ігри на уроках української мови в початкових класах. URL: <https://vsimosvita.com/didaktichni-igri-na-urokah-ukrayinskoyi-movi-v-pochatkovih-klasah/> (дата звернення: 10.02.2023).
35. Луценко М., Тіхонова Н. Використання цеглинок LEGO на уроках української мови. URL: file:///C:/Users/asus/Downloads/mv_58-69-77.pdf (дата звернення: 09.09.2023).
36. Любченко О. Дидактичні ігри в навчально-виховному процесі // Початкова освіта. 2015. № 8. С. 14-17.
37. Малієнко Ю. Наскрізні вміння – концепт державного стандарту базової середньої освіти і ресурс підручникотворення // Проблеми сучасного підручника. 2023. № 30. С. 66-73.

38. Мачинська Н. І., Оприск М. А. Теоретичні аспекти використання ігрових технологій на уроках в початковій школі // Молодий вчений. 2019. № 10 (74). С. 229-232.
39. Методика «Хто правий?» (модифікована методика Г. Цукермана). URL: http://ni.biz.ua/11/11_9/11_99141_metodika-kto-prav-modifitsirovannaya-metodika-tsukerman-ga-i-dr.html (дата звернення: 15.03.2023).
40. Михайліченко І. Використання дидактичних ігор на уроках української мови в початковій школі // Шлях освіти. 2016. №3. С. 71-75.
41. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkolacompressed.pdf> (дата звернення: 18.10.2022).
42. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / під заг. ред. Бібік Н.М. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
43. Козуб І. С. Дидактичні ігри як засіб активізації діяльності учнів на уроках англійської мови у початкових класах. URL: <http://chervonopoch.klasna.com/ru/article/didaktichni-igri-yak-zasib-aktivizatsiyi-diyalnost.html> (дата звернення: 11.02.2023).
44. Копачинська Т. Ігри з молодшими школярами // Початкова освіта. 2018. № 12. С. 23-39.
45. Кравченко-Дзондза О., Опря М. Гейміфікація як засіб активізації навчальної діяльності учнів початкової школи // Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том XIV: Виміри сталого розвитку в теорії та практиці / [Ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін – Ужгород – Перемишль – Херсон : Посвіт, 2023. С. 75-77.
46. Кузьменко Л., Чуба Д. Формування наскрізних умінь учнів в умовах впровадження реформи «НУШ»: сучасні реалії та перспективи // Інновації в освіті: реалії та перспективи розвитку : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 25 листопада 2021 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2021. С. 200-202.

47. Онопрієнко О. Формування в учнів початкової школи наскрізних умінь засобами навчальних досліджень. URL: https://lib.iitta.gov.ua/720627/1/%D0%9E%D0%BD%D0%BE%D0%BF%D1%80%D1%96%D1%94%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8.pdf (дата звернення: 20.03.2023).
48. Павлик О. А., Боричевський І. О. Формування вміння висловлювати власну думку у контексті набуття комунікативної компетентності. 2021. С. 795-799. URL: <https://sci-conf.com.ua/vii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-the-world-of-science-and-innovation-10-12-fevralya-2021-goda-london-velikobritaniya-arhiv/> (дата звернення: 24.03.2023).
49. Пересоляк Т. І., Хом'як О. А. Ігрові технології як засіб формування ключових компетентностей учнів початкових класів в Новій українській школі. URL: http://dspace.megu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/4085/1/%d0%97%d0%91%d0%86%d0%a0%d0%9d%d0%98%d0%9a_%d0%9f%d0%9e_2023_7.05.2023-262-267.pdf (дата звернення: 04.05.2023).
50. Петриченко К. Мовленнєва робота на уроках. URL: <https://osvita.ua/school/method/technol/624/> (дата звернення: 14.03.2023).
51. Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : науково-методичний посібник. Київ : Видавництво А.С.К., 2004. 192 с.
52. Пономарьова К., Гайова Л. Українська мова та читання : підручник для 3 класу ЗССО (у 2-х частинах): Частина 1. Київ : УОВЦ Оріон, 2020. 160 с.
53. Пономарьова К. І. Особливості розвитку мовлення учнів у початковій школі. Уроки розвитку мовлення в 1-4 класах. Київ : Генеза, 2012. 141 с.
54. Пономарьова К. І. Українська мова та читання : підручник для 2 кл. У 2 ч. Ч. 1. Київ : УОВЦ «Оріон», 2019. 144 с.

55. Пономарьова К. І. Українська мова та читання : підручник для 2 кл. У 2 ч. Ч. 2. Київ : УОВЦ «Оріон», 2019. 144 с.
56. Пономарьова К. І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови: методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРИНТ, 2020. 88 с.
57. Пузан Ю. Застосування ігрових технологій на уроках у Новій українській школі // ЛОГОС. МИСТЕЦТВО НАУКОВОЇ ДУМКИ. 2019. № 6. С. 57-61.
58. Результати дослідження наскрізних умінь учнів початкової школи. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/nova-ukrainska-shkola/2021/Monitoring/Rezultaty%20doslidzhennya%20naskriznykh%20umin%20uchniv%20pochatkovoyi%20shkoly_26_02.pdf (дата звернення: 18.11.2022).
59. Рубан Т. І. Дидактичні ігри на уроках української мови. URL: <https://naurok.com.ua/posibnik-didaktichni-igri-na-urokah-ukra-nsko-movi-322287.html> (дата звернення: 05.06.2023).
60. Рублевська І. О. Мультимедійні ігри та тренажери до уроків української мови у 2 класі. URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/01001r3q-668a.doc.html> (дата звернення: 05.06.2023).
61. Русин Н. Методика використання дидактичних ігор на уроках української мови в початковій школі // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка. 2015. №2 (29). С. 184-189.
62. Савченко О. Я. Методичний потенціал нового підручника з літературного читання у 3-му класі // Український педагогічний журнал. 2020. Вип. 25. С. 133-148.
63. Савченко О. Я. Українська мова та читання : підручник для 3 класу ЗССО (у 2-х частинах): Частина 2. Київ : УОВЦ Оріон, 2020. 160 с.
64. Самчук Л., Мойсеюк Ю. Гейміфікація в сучасній освіті // Управління освітою. 2019. № 10. С. 30-51.

65. Сапун Г., Придаток О. Українська мова та читання: підручник для 2 кл. у 2 ч. Ч. 1. Тернопіль : Підручники і посібники, 2019. 112 с.
66. Сапун Г., Придаток О. Українська мова та читання: підручник для 2 кл. у 2 ч. Ч. 2. Тернопіль : Підручники і посібники, 2019. 112 с.
67. Сливко І. О. Використання сучасних ігрових технологій в процесі формування ключових компетентностей учнів // Наука, освіта і суспільство: актуальні проблеми теорії та практики: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Кропивницький, 10 березня 2023 р.): у 2 ч. Кропивницький : ЦФЕНД, 2023. Ч. 1. С. 31-34.
68. Словник новітніх англійців / Укл. Л. Белей, А. Гончаренко, М. Ківу, І. Олександрук. Київ : Наукова думка, 2022. 320 с.
69. Тест «Визначення рівня комунікативності». URL: <https://studfile.net/preview/5258391/page:32/> (дата звернення: 12.03.2023).
70. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ : Видавництво «Світоч», 2019. 366 с.
71. Ткаченко О. Гейміфікація освіти: формальний і неформальний простір // Актуальні питання гуманітарних наук. 2015. Випуск 11. С. 303-309.
72. Трач В. Формування наскрізного вміння висловлювати власну думку на уроках української мови в початковій школі // Збірник наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка ; педагогічний факультет ; [відпов. секр. Н.В. Бахмат]. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2023. Вип. XIX. С. 413-416.
73. Шевельова В. В. Методика організації ігрової діяльності в початковій школі // Початкове навчання та виховання. 2016. № 4. С. 6-9.
74. Шість кроків до гейміфікації навчання. URL: <https://ain.ua/2017/12/06/6-kroktiv-do-gejmifikaci%D1%97-navchannya> (дата звернення: 18.12.2022).